

Za industrijsku elektrifikaciju EU potrebno
pojednostavljenje pravila

Elektroprivrede zahtevaju novi plan
energetske sigurnosti EU

REVIZIJA PRAVILA

Države EU nisu spremne za
nove cene ugljenika

Italija i Francuska traže da Evropska
komisija ponovo proceni CBAM

EU demantuje glasine da će oživeti
ograničenje cena gasa?

SADRŽAJ

Za industrijsku elektrifikaciju EU potrebno pojednostavljene pravila	OVDE
Države EU nisu spremne za nove cene ugljenika	OVDE
Italija i Francuska traže da Evropska komisija ponovo proceni CBAM	OVDE
Integracija tržišta ključna za sprečavanje pretnji energetskom sektoru EU	OVDE
Elektroprivrede zahtevaju novi plan energetske sigurnosti EU	OVDE
Norveška razmatra ograničenja izvoza energije u Evropu	OVDE
Komisija upozorava države članice zbog kašnjenja izdavanja dozvola za OIE	OVDE
EU predlaže ukidanje subvencija za zelenu tehnologiju	OVDE
Sve veće razlike između banaka SAD i EU u pristupu klimatskim promenama	OVDE
Britanski energetske regulator podržava kontroverznu ideju o zonskim cenama	OVDE
Britanski regulator planira brže povezivanje mreže za nove projekte	OVDE
Baltik se isključio sa ruske struje	OVDE
Rojters: Pravila EU rizikuju pregrevanje usijanog tržišta gasa	OVDE
Ograničenje cena gasa bi destabilizovalo tržišta - energetske kompanije iz EU	OVDE
EU demantuje glasine da će oživeti ograničenje cena gasa?.....	OVDE
Pad proizvodnje vetra u EU povećava cene struje i upotrebu fosilnih goriva	OVDE
Equinor: EU potrebno 350 dodatnih LNG tereta da popuni rezerve	OVDE
Nemački operater tuži regulatora zbog držanja TE na ugalj u statusu rezerve	OVDE
DOSIJE: Raznolika slika potrošnje i upotrebe u Evropi	OVDE

Za industrijsku elektrifikaciju EU potrebno pojednostavljenje pravila

BRISEL – Nedavno održan panel, u organizaciji *Euractiv-a*, naglasio je višestruke izazove i mogućnosti vezane za neophodne promene u elektrifikaciji evropske industrije. Racionalizacija procesa izdavanja dozvola, održavanje tržišne sigurnosti, promovisanje PPA i rešavanje geopolitičkih promena su ključni koraci ka postizanju zelene industrijske budućnosti Evrope.

Tom Hovs, savetnik za zelenu tranziciju i regulaciju tržišta u Evropskoj komisiji, naglasio je neophodnost pojednostavljenja procesa izdavanja dozvola.

Učesnici panela su posebno naglasili izazove povezivanja poslednjeg kilometra infrastrukture. Mrežni operateri se trenutno suočavaju s vremenom čekanja do 10 godina za povezivanje novih projekata.

Poslanik EP Nikolas Gonaes Kaseres istakao potrebu za jasnim zakonodavnim okvirom koji bi podržao elektrifikaciju.

Naglasio je izazov odvajanja cena prirodnog gasa od cene električne energije, što je i dalje značajna prepreka za EU. Gonsales je naglasio važnost promocije ugovora o kupovini električne energije (PPA) i osiguravanja brzih mrežnih veza kako bi se olakšala elektrifikacija industrija.

Zakonodavni okvir, uključujući instrumente kao što su karbonski ugovori za razliku, ključan je za pružanje neophodne podrške industrijama koje prelaze na elektrifikaciju.

Dinamika tržišta, stabilnost politike

Drajs Acke, zamenik izvršnog direktora kompanije Solar Power Europe, tvrdi da bi napredak u obnovljivim izvorima energije i razvoju mreže prirodno odvojio cene gasa od cene električne energije.

Acke je istakao ulogu baterija i skladišta u smanjenju uticaja gasa na cene električne energije. Ali on je upozorio na nepotrebne revizije dizajna tržišta električne energije, koje bi mogle potkopati poverenje investitora.

Konkurs za PPA, data centre

Panelisti su raspravljali o konkurenciji između tradicionalnih industrija i centara podataka za PPA. Kjara DiMambro, direktorka strategije Italije i EU u ECCO-u, predložila je izdvajanje sredstava za elektrifikaciju u fond za konkurentnost kako bi se olakšalo preuzimanje PPA. Ona je naglasila da bi ciljana finansijska podrška mogla pomoći industrijama da osiguraju obnovljivu energiju koja im je potrebna za dekarbonizaciju.

Geopolitički pomoci i uvoz LNG-a

Nikola Rega, izvršni direktor za klimatske promene i energiju u CEFEC-u, tvrdi da povećanje ruta za LNG u Evropu uvodi nove složenosti.

Promenljivost cena LNG-a zavisi, rekao je, od toga da li se kupovine vrše na promptnom tržištu ili putem dugoročnih ugovora. Čak i ako SAD prodaju LNG po domaćim cenama, troškovi konverzije i transporta dodaju najmanje 20 evra po megavat-satu, što onemogućuje dostizanje američkih cena u Evropi i utiče na cene električne energije.

Rega je napomenuo da, iako je stabilnost na tržištu ključna, sam LNG neće rešiti sva pitanja.

Hovs se složio da je povećanje američkog LNG uvoza kratkoročno rešenje kompatibilno s dugoročnim evropskim ciljevima dekarbonizacije. Naglasio je važnost potpisivanja dugoročnih ugovora.

Države EU nisu spremne za nove cene ugljenika

BRISEL - Mnoge zemlje EU ne pripremaju se na adekvatan način za cene CO2 koje će se naplaćivati na goriva za transport i grejanje širom EU od 2027. O tome su **CORRECTIV Europe** izvestili stručnjaci, kao i socijaldemokratski i zeleni poslanici Evropskog parlamenta (MEP). Kako bi sprečile rast cena energije u vezi sa EU sistemom trgovanja emisijama (ETS2), različite zemlje članice žele odložiti novi namet.

U leto 2024. Komisija EU je već pokrenula prvu fazu postupka za kršenje prava protiv Nemačke i 25 drugih država članica zbog nepoštovanja rasporeda.

ETS2 je deo Zelenog dogovora, kroz koji EU teži cilju CO2 neutralnosti do 2050. Da bi se pridržavale rasporeda, zemlje članice EU bi u međuvremenu trebalo da rade na integraciji ETS2 u nacionalno zakonodavstvo – kao i na pripremi svog Socijalnog klimatskog plana, koji će im od 2026. omogućiti pristup EU fondovima i preraspodelu ovih prihoda od CO2 među građanima. Ovde je namera sprečiti da visoke cene energije nesrazmerno opterećuju siromašnije demografske kategorije.

Zemlje pozivaju na odlaganje uvođenja ETS2

Poljska, kao i Češka, poziva na odlaganje uvođenja ETS2. U svom govoru na početku poljskog predsedavanja Svetom krajem januara 2025.,

poljski premijer Donald

Task je čak pozvao na reviziju svih zakona o Zelenom dogovoru i upozorio na brzo uvođenje ETS2: "Biće to katastrofalan

U Poljskoj se uglj još uvek vrlo često koristi za grejanje, što rezultira posebno visokim nivoom emisija. Tranzicija prilagođena klimi biće shodno tome skupa za Poljsku.

„Trenutno vidimo pokušaje konzervativnih i desničarskih frakcija u Evropskom parlamentu, kao i država članica i poslovne zajednice da ponište klimatske napore“, kaže član Evropskog parlamenta iz stranke Zelenih Mihael Bloss. “Bilo bi logično da se sada počne raditi na uspostavljanju programa za potencijalne prihode kako bi se novac mogao isplaćivati direktno od 1. januara 2026. U suprotnom postoji rizik da ETS2 od 2027. postane društvena zamka.”

Istraživanje koje je proveo CORRECTIV.Europe pokazuje da već 2023. godine oko 47 miliona ljudi širom Evrope više nije moglo priuštiti da dovoljno greje svoje domove.

Prema Tomasu Pelerin-Karlinu, članu Progresivne alijanse socijalista i demokrata u Evropskom parlamentu, Zeleni dogovor može biti ekonomski izvodljiv, ali postoji opasnost od političkog neuspeha: „Moramo ozbiljno razgovarati o tome koje su društvene mere potrebne da bi se osiguralo da je energetska tranzicija socijalno pravedna. U suprotnom će se ponovo pojaviti pokreti poput protesta žutih prsluka u Francuskoj. Hodamo u snu prema političkoj katastrofi.”

Italija i Francuska traže da Evropska komisija ponovo proceni CBAM

RIM - Italija i Francuska su naglasile potrebu da Evropska komisija ponovo proceni Mehanizam za prekogranično prilagođavanje ugljenika u EU (CBAM) kako bi se ojačala konkurentnost evropskih industrija usred tekućih izazova dekarbonizacije.

Kako prenosi *Platts*, italijanski ministar preduzeća Adolfo Urso, sastao se 11. februara sa francuskim ministrom industrije i energetike Markom Feračijem, posle čega su obojica pozvali na uključivanje CBAM-a kao ključne tačke dnevnog reda na predstojećem sastanku Saveta za konkurentnost EU 6. marta.

"Ne možemo dozvoliti da strateški evropski sektori, kao što su čelik i hemikalije, koji su neophodni za našu industrijsku autonomiju i ekonomsku stabilnost kontinenta, budu kažnjeni sistemom koji ne uzima u obzir stvarne uslove globalne konkurentnosti", rekao je Urso u saopštenju.

Ovo dolazi jer postoji sve veći poziv kreatora politike, političara i industrijskih lidera da se pojednostavi EU pogranični porez na ugljenik dok Komisija pokušava da uravnoteži industrijski rast sa ekološkim ciljevima.

"Geopolitički kontekst zahteva da Evropa ne zavisi od spoljnih aktera za bitne materijale i tehnologije. Stoga je ključno korigovati CBAM tako da on bude zaista efikasan alat, sposoban da zaštiti evropsku industrijsku proizvodnju i istovremeno podstiče održivu tranziciju u praksi, a ne samo u principu", dodao je Urso.

Komesar EU za klimu, neto nulu i čist rast, Vopke Hoekstra, priznao je 6. februara da njegov tim

razmatra isključenje oko 80% kompanija iz EU iz CBAM-a kako bi se smanjio njihov administrativni i birokratski posao.

Hoekstra je naveo da skoro 97% svih emisija obuhvaćenih CBAM-om proizvodi samo 20% kompanija, ističući potrebu za određenom fleksibilnošću u implementaciji ove granične takse na CO₂.

CBAM je porez na ugljenik na robu s intenzivnom emisijom koja se izvozi u EU, a trenutno pokriva sektore cementa, željeza i čelika, aluminija, gnojiva, električne energije i vodonika. Namet je osmišljen tako da odražava razliku između cena CO₂ u EU i troškova ugljenika u zemljama izvoznicama.

S obzirom na to da definitivna faza EU CBAM-a treba da počne 1. januara 2026. godine, uvoznici robe s intenzivnim emisijama ugljenika suočiće se s nametima na osnovu emisija povezanu s njihovim uvozom.

U okviru prelazne faze CBAM-a, koja je počela 31. oktobra 2023., trgovci moraju izveštavati samo o emisijama ugrađenim u njihov uvoz bez plaćanja bilo kakvog finansijskog prilagođavanja. Međutim, ovaj mehanizam će se postepeno uvoditi od 2026. do 2034. godine, u skladu s postupnim ukidanjem besplatnih dozvola za emisija CO₂ u EU.

Pad industrijske i prerađivačke proizvodnje doprineo je smanjenju evropske cene ugljenika prošle godine. Međutim, cene su se značajno oporavile početkom 2025. Obustava tranzita ruskog gasa kroz Ukrajinu dovela je do veće proizvodnje energije iz uglja, što je povećalo potražnju za dozvolama za ugljenik.

Dozvole u EU su u proseku iznosile 66 EUR/mtCO₂e u 2024., što je preko 20% manje u odnosu na prethodnu godinu, pokazuju podaci S&P Global Commodity Insights-a.

Integracija tržišta ključna za sprečavanje pretnji energetskom sektoru EU: Eurelectric

MINHEN - Usred salve fizičkih i sajber pretnji usmerenih na evropski energetski sistem, tržištu je potrebno bolje planiranje infrastrukture, podsticaj za veću fleksibilnost i bolje funkcionisanje tržišta s efektivnim signalima cena, saopštila je trgovačka grupa **Eurelectric** u izveštaju na marginama Minhenske sigurnosne konferencije 14. februara.

Da bi to ostvarile, zemlje članice EU moraju implementirati više tržišnih direktiva i više interkonektora mora biti izgrađeno među zemljama, predlaže ovo udruženje evropskih firmi u sektoru električne energije .

Dok EU ima za cilj dublju integraciju tržišta, u nekim regijama postoji politička zabrinutost zbog viših cena, prenosi **Platts**.

Norveška, koja nije članica EU, već deo Evropskog ekonomskog prostora, nedavno je odlučila da se suprotstavi daljnjoj integraciji tržišta i odloženom planiranju novih elektroenergetskih interkonektora u kontinentalnoj Evropi zbog zabrinutosti da će to povećati cene struje u Norveškoj.

Generalni sekretar Eurelectric-a Kristijan Rubi je ovaj potez opisao kao kratkovid. „Da li je u vašem dugoročnom interesu da budete odsečeni od ostatka Evrope?“, rekao je Rubi.

Fleksibilni kapacitet skladištenja za dnevne, nedeljne i sezonske vremenske okvire takođe treba dodatno nadograđivati. Očekuje se da će dnevne potrebe za fleksibilnošću energije i kapaciteta rasti najbrže za više od 100% od 2025. do 2030. i za oko 100% od 2030. do 2050. godine.

"Za pet godina nam je potreban potpuno drugačiji sistem sa ogromnim dodacima kapaciteta u svim vektorima fleksibilnosti", rekao je Rubi.

U međuvremenu, većina evropskih tržišta još uvek nije efikasno podsticala odgovor na potražnju putem signala cena, navodi Eurelectric i ukazuje da je uprkos tome, angažman kupaca je od suštinskog značaja za siguran i pristupačan sistem. Iako su pametna brojila obično potrebna kupcima da se uključe na tržište, samo 54% domaćinstava u EU ih je imalo krajem 2021. godine, prema najnovijim podacima dostupnim Eurelectricu.

Elektroprivrede zahtevaju novi plan energetske sigurnosti EU

MINHEN - S obzirom na to da će električna energija igrati sve značajniju ulogu u evropskom energetskom sistemu, trgovinsko udruženje Eurelectric pozvalo je Brisel da hitno ažurira strategiju sigurnosti snabdevanja koja datira još od 2014. godine, prenosi **Juronjuz**.

Rastući troškovi povezani s rastućim cenama prirodnog gasa, kao sumnjiva sabotaza podmorskih dalekovoda, naglasili su potrebu da EU revidira svoju decenijsku evropsku strategiju energetske sigurnosti, upozorile su elektroenergetske kompanije.

"Uz pretnje s kojima se suočava naš sektor, sigurnost snabdevanja postaje hitan prioritet koji kreatori politike i regulatori moraju priznati", rekao je 14. februara na Minhenskoj sigurnosnoj konferenciji predsednik trgovinskog udruženja Eurelectric Leonard Birnbaum (Foto DPA).

Bio je to prvi put da je sektor električne energije bio prisutan na godišnjoj konferenciji.

Norveška razmatra ograničenja izvoza energije u Evropu

OSLO - Evropska energetska pravila izazvala su haos u norveškoj politici – koji će sada stvoriti haos na evropskim energetske tržištima. Negativna povratna sprega dolazi u kritično lošem trenutku za Evropu, jer energetska sigurnost kontinenta i dalje slabi tri godine nakon ruske invazije na Ukrajinu, prenosi portal *Ojprajs* (OilPrice.com).

U mahnitom pokušaju da oslobode rusku polugu na evropsku politiku i ekonomiju, a istovremeno prave velike korake ka ispunjavanju klimatskih ciljeva, zemlje EU su masovno povećale svoje kapacitete za promenjivu obnovljivu energiju što odlično je za klimu, ali može biti opasno za stabilnost mreže ako se njime loše upravlja.

Danas je "nemačka elektroenergetska mreža više zavisna od vremenskih prilika nego ikad", nedavno je konstatovao Blumberg. „Bez dovoljne proizvodnje baznog opterećenja koja radi 24 sata dnevno, 7 dana u nedelji i dispečerskih postrojenja, koja se mogu aktivirati na zahtev, Berlin se oslanja na uvoz iz susednih zemalja kako bi popunio prazninu tokom dugih zimskih perioda kada je mračno i bez vetra.” To je zauzvrat izazvalo pustoš na energetske tržištima susedne Norveške. Kako sve više norveške električne energije teče u nemačke mreže, norveške cene energije rastu sve više za lokalno stanovništvo

"Nordijske zemlje sve više osećaju da plaćaju cenu neuspele nemačke energetske politike - o kojoj nisu konsultovane", piše *Blumberg*.

Ovo nezadovoljstvo dovelo je do ozbiljnih lomova u

norveškoj vladi, iz koje je istupila Norveška stranka evroskeptičnih centara, ostavljajući norveškog premijera Jonasa Gara Storea (foto) da vodi manjinski kabinet.

"U međuvremenu, EU nas sprečava da implementiramo efikasne mere za kontrolu izvoza električne energije iz Norveške", rekao je lider Stranke centra i ministar finansija Trigve Slagsvold Vedum pozivajući Norvešku da "vрати nacionalnu kontrolu" nad cenama struje.

Norveška vlada sada razmatra mehanizam kontrole za ograničavanje izvoza. Ako Norveška odluči da ograniči ili potpuno ograniči svoje tokove energije u Evropsku uniju, to bi bilo katastrofalno za blok. Norveška je prošle godine bila treći najveći izvoznik energije na kontinentu.

Neminovno je da će velike energetske promene rezultirati sukobima i neizvesnostima poput onih koji se dešavaju u Evropi. Ovo nije nužno loša stvar. To je deo procesa učenja za neviđenu i na kraju neophodnu tranziciju. Gledanje kako evropski lideri rešavaju tenzije, rekonfigurišu propise i idu napred sa svojim ambicijama za energetske tranziciju ponudiće ključna učenja i uvide ostatku sveta dok nastavljamo upadati u eru dekarbonizacije, konstatuje *Ojprajs*.

Komisija upozorava države članice da prenesu pravila ubrzane procedure izdavanja dozvola za projekte OIE

BRISEL - Evropska komisija vodi sudski postupak protiv osam država članica EU zbog neuspeha da prihvate nova pravila EU o ubrzanju procedura za izdavanje dozvola za projekte obnovljive energije.

Akcija se odnosi na Direktivu (EU) 2023/2413, koja postavlja nova pravila za pojednostavljenje i skraćivanje procedura izdavanja dozvola za projekte obnovljive energije.

Rok za transponovanje ovih odredbi bio je 1. jul 2024. godine, a u septembru 2024. Komisija je poslala službena obaveštenja u 26 država članica zbog neuspeha da u potpunosti i na vreme prenesu direktivu u nacionalno zakonodavstvo.

Sada je poslala obrazložena mišljenja Kipru, Italiji, Slovačkoj, Španiji i Švedskoj jer nisu obavestili o merama transpozicije, zajedno s obrazloženim mišljenjima Bugarskoj, Francuskoj i Holandiji jer nisu pružile dovoljno jasne i precizne informacije o tome kako njihovi naponi za transpoziciju odražavaju svaku od odredbi direktive.

U zasebnoj akciji koja je započela ovog meseca, komisija je poslala obrazložena mišljenja Mađarskoj i Poljskoj zbog toga što nisu u potpunosti prenele pravila EU za unutrašnje tržište električne energije kako je navedeno u Direktivi (EU) 2019/944.

Rok za transponovanje direktive, kojom se utvrđuju pravila u vezi sa organizacijom i funkcionisanjem elektroenergetskog sektora EU, u nacionalni zakon bio je 31. decembar 2020. godine.

Komisija je takođe poslala dodatna obrazložena mišljenja Belgiji, Estoniji, Letoniji i Rumuniji kako bi u potpunosti transponirali Direktivu o obnovljivoj energiji iz 2018., koja postavlja pravila o promociji obnovljive energije.

Na sve predmete podnete ovog meseca, države članice imaju dva meseca da odgovore i preduzmu potrebne mere, nakon čega komisija može odlučiti da predmet prosledi Sudu pravde Evropske unije.

EU predlaže ukidanje subvencija za zelenu tehnologiju

BRISEL - Evropska komisija je predložila suzbijanje mogućnosti zemalja EU da subvencionišu kompanije čiste tehnologije, u potezu koji će verovatno podstaći tenzije između manjih zemalja i moćnih kompanija poput onih iz Francuske i Nemačke, prenosi 14. februara **Euractiv**.

Prema nacrtu dokumenta koji je video portal, Brisel želi da prepolovi izdašne granice industrijskih subvencija koje su privremeno nametnute tokom pandemije COVID-a i kasnije energetske krize.

To znači ograničavanje subvencija na 75 miliona evra po projektu u bogatim regionima i 175 miliona evra za one u najsiromašnijim krajevima bloka, sa 150 miliona evra i 350 miliona evra.

Nove smernice za državnu pomoć, pod nazivom „Okvir državne pomoći za čistu industriju“, takođe navode posebne sektore koji ispunjavaju uslove za državne subvencije.

To uključuje baterije, solarne panele, vetroturbine, toplotne pumpe, elektrolizere i hvatanje ugljenika.

Komisija će takođe dozvoliti subvencije za "proizvodnju ili oporavak" kritičnih sirovina potrebnih za ove tehnologije.

Euractiv je dobio nacrt dokumenta nekoliko sati nakon što je Berlin zatražio da se nastavi sa postojećim okvirom državne pomoći.

Slična kontroverza je izbila 2023. godine, kada su se Nemci zauzeli nakon što je Brisel distribuirao prvu verziju tada novih privremenih pravila, u kojoj su ograničenja značajno povećana.

Sve veće razlike između banaka SAD i EU u pristupu klimatskim promenama

VAŠINGTON, BRISEL - U proteklih nekoliko sedmica, svaka od najvećih američkih banaka najavila je povlačenje iz Neto nula bankarskom savezu (eng. Net Zero Banking Alliance, prenosi 17. februara portal *Našnel lou rivju (NLR)*.

Iako je učešće u ovoj grupi možda bilo više stvar „signaliziranja vrlina“, a ne izražavanja i usvajanja značajne posvećenosti, odlazak američkih banaka je ipak bio vredan pažnje kao demonstracija promenjive političke klime u Sjedinjenim Državama, dodaje NRL.

U istom periodu, nasuprot tome, mnoge od najvećih banaka Evropske unije ponovo su potvrdile svoju

posvećenost Neto nula bankarskom savezu, posvećenom postavljanju kratkoročnih i dugoročnih ciljeva smanjenja emisija, proglašavajući ga ključnom komponentom svojih strategija zaštite životne sredine i održivosti.

Ovo odstupanje između SAD-a i EU u odnosu na pomenuti savez ilustruje sve veće podele između dve velike zapadne ekonomije po pitanju niza pitanja vezanih za klimatske promene. Na primer, dok se nova vlada Donalda Trampa priprema da ukine zakon o otkrivanju klimatskih podataka Bajdenove administracije, EU zadržava svoje zakone o otkrivanju klime. Kretanje kroz ovu podelu postaje sve složenije za mnoge kompanije koje posluju u obe jurisdikcije, ili jednostavno imaju komercijalne veze i podložne su regulatornim opterećenjima na obe obale severnog Atlantika, navodi NRL.

Britanski energetske regulator podržava kontroverznu ideju o zonskim cenama

LONDON - Britanski regulator energetskog tržišta Ofgem favorizuje ideju uvođenja zonskih cena u Britaniji kao najboljeg načina da se krene napred, rekao je agenciji *Montel* generalni direktor Ofgema Džonatan Brejrli (Jonathan Brearley), predstavljajući jednu od najkontroverznijih reformi tržišta električne energije koja se razmatra u zemlji.

Vlada u Londonu razmatra takozvano zonsko određivanje cena električne energije u Britaniji kao zamenu za nacionalni sistem cena.

Prema predloženoj reformi, zonsko određivanje cena bi u suštini podelilo tržište električne energije na nekoliko geografskih zona. Svaka od ovih zona bi imala različite cene električne energije, na osnovu njihove ponude, potražnje i dostupnosti i pristupa mreži. To znači da bi područja u kojima je ponuda električne energije veća, uključujući visoku ponudu

iz obnovljivih izvora, a potražnja niska, imala niže cene. Takvo područje je veći deo Škotske.

Međutim, područja u jugoistočnoj Engleskoj, koja imaju veliku potražnju, ali manju ponudu, imala bi veće cene električne energije.

Debata o 'zonskim cenama' izazvala je pomešane reakcije industrije.

Ofgem, regulator, koji se do sada suzdržavao od čvrste pozicije, sada izgleda podržava zonsko određivanje cena.

„Imali smo snažnu debatu unutar Ofgema i došli smo do stava da je zonsko određivanje cena najbolji put napred“, dodao je Brejrlj.

Vlada Velike Britanije namerava doneti odluku o zonskim cenama kasnije ove godine.

Britanski regulator planira brže povezivanje mreže za nove projekte

LONDON – Britanija planira u narednim mesecima uvesti brži način povezivanja novih energetskih projekata na mrežu, saopštio je u 14. februara energetski regulator u nameri da ubrza napredak ka cilju dekarbonizacije električne energije do 2030. godine.

U postojećem sistemu, projekti se obrađuju onim redosledom kojim ulaze u red bez obzira na to koliko su projekti napredni, piše **Rojters**.

Novi sistem bi nastojao dati prioritet projektima koji su spremni ili na lokacijama gde je potrebno više proizvodnih kapaciteta.

"Imamo dovoljno energetskih projekata u redu za povezivanje na mrežu da isporučimo čistu energiju do 2030. godine, ali mnogi su zaglavili iza špekulativnih planova, što dovodi do kašnjenja do 10 godina", rekao je britanski ministar energetike Ed Miliband u izjavi koju je preneo regulator Ofgem.

Ofgem je rekao da bi prvi projekti odobreni prema novom sistemu mogli biti operativni od 2026.

Baltik se isključio sa ruske struje

RIGA - Litvanija, Letonija i Estonija isključile su 8. februara, posle više od pet decenija, priključak na rusku elektroenergetsku mrežu, deset meseci pre zadatog roka, prenose **agencije**.

Taj potez je, doduše, simboličan jer tri baltičke zemlje nisu kupovale rusku ili belorusku električnu energiju od maja 2022, pa korisnici ne bi trebalo da osete bilo kakvu razliku, jer se baltičke zemlje polako povezuju na zajednički sistem kontinentalne Evrope, druge najveće sinhronizovane mreže na svetu nakon Kine.

One će biti poslednje zemlje EU koje će se pridružiti sistemu, koji takođe uključuje Tursku, Ukrajinu i Moldaviju.

Rojters: Pravila EU rizikuju pregrevanje usijanog tržišta gasa

LONDON - Evropski kreatori politike, zabrinuti zbog cena energije, pucali su sebi u nogu - dvaput - jer dva pravila usmerena na upravljanje regionalnim tržištem gasa rizikuju da ga umesto toga pregreju tokom letnih meseci kada bi zalihe trebalo da budu popunjene, piše 11. februara **Rojters**.

Evropska unija je svojevremeno uvela obavezujuće ciljeve kako bi osigurala da skladište gasa dostigne 90% kapaciteta svakog novembra. Iako je potreba da se osiguraju zalihe uoči zime jasna, cilj je zapravo stavio kupce u nepovoljan položaj, jer govori prodavcima o njihovim potrebama za punjenjem.

Evropsko tržište gasa je već rastegnuto

Evropsko skladište gasa je 10. februara bilo na 49 odsto kapaciteta, ispod prošlogodišnjih 67 odsto i desetogodišnjeg proseka od 51 odsto za isti period. Dopunjavanje skladišta tokom letnjih meseci, kada su istorijski tražnja i cene bile relativno niske, postalo je složenije - i skuplje - otkako je Evropa naglo smanjila svoj uvoz ruskog gasa 2022. godine kao odgovor na rat u Ukrajini.

Pored uvoza gasa iz cevovoda iz Norveške i Severne Afrike, Evropa je takođe bila prisiljena da mnogo više zavisi od tečnog prirodnog gasa (LNG), što znači da se takmiči sa prekomorskim tržištima za količine, uglavnom iz Sjedinjenih Država.

Referentne holandske cene gasa TTF su na dvogodišnjem vrhu od 58 evra po megavat satu (MWh), što je oko tri puta više od nivoa pre invazije.

Ovo nije okruženje cena koje bi Evropa izabrala kada pokušava da nabavi višak količina.

Kombinacija zaoštrenog globalnog tržišta LNG-a i dobro poznatih evropskih ciljeva punjenja stvorila je zabrinjavajuću anomaliju u cenama gasa u regiji poslednjih meseci, pa trgovci stoga nemaju dovoljno podsticaja da skladište gas pre zime 2026. jer će izgubiti novac.

Da bi se operateri potaknuli na skladištenje, cene moraju biti u tržišnoj strukturi poznatoj kao kontango, gde su buduće cene više od trenutnih, što znači da se gas može skladištiti po nižim cenama danas da bi se prodavao po višim cenama u budućnosti.

Evropa već crpi velike količine LNG-a po povišenim cenama. Konkurencija za snabdevanje gasom će verovatno postati žešća napredujući, budući da novi kapaciteti za izvoz LNG u SAD nisu povećali tako brzo kao što se očekivalo, a potražnja i dalje raste u Aziji, Egiptu i drugde.

Postizanje evropskih ciljeva skladištenja moglo bi stoga postati još skuplje.

Koliko skupo? Pod pretpostavkom da nivoi kapaciteta skladišta gasa padnu na oko 35% do kraja zime, ispunjavanje cilja od 90% koštalo bi oko 36 milijardi evra po trenutnim cenama gasa TTF, prema proračunima Rojtersa.

EU bi mogla produžiti cilj punjenja pre njegovog predviđenog isteka u decembru 2025., a neki izveštaji ukazuju na to da evropske vlade takođe razmatraju ublažavanje pravila, što bi najverovatnije ublažilo pritisak na letne cene.

Čak i tada, teško je predvideti tačno kada ili koliko bi se ciljevi mogli promeniti, stvarajući više neizvesnosti – poslednje što je potrebno energetskom tržištu, konstatuje **Rojters**.

Ograničenje cena gasa bi destabilizovalo tržišta - energetske kompanije iz EU

BRISEL - Najveći evropski proizvođači i trgovci energije upozorili su Evropsku komisiju da ne uvodi gornju granicu cene gasa kao alat u vreme krize, nakon što su neki zvaničnici izneli tu ideju poslednjih meseci, piše 12. februara **Blumberg**.

Većina država članica protivi se ideji ograničenja, prema ljudima koji su upoznati s tim, a industrija je izrazila svoju zabrinutost dok se izvršna vlast Evropske unije priprema da 26. februara objavi plan za jačanje industrijske konkurentnosti i osiguranje pristupačne energije.

Cene gasa su se više nego udvostručile u poslednjih 12 meseci i prošle nedelje skočile na najviši nivo u dve godine zbog iscrpljivanja skladišta.

EU odbacuje glasine da će oživeti ograničenje cena gasa?

BRISEL — EU ne planira da uključi gornju granicu cene gasa u svoju predstojeću strategiju za smanjenje cena energije, rekao je zvaničnik Evropske komisije, odbacujući nagađanja vezno za tu meru, prenosi 13. februara **Politiko**.

Predlog za ograničavanje cene uvoza plina "nije na planu" za predstojeće zelene industrijske planove EU kasnije ovog meseca, rekao je zvaničnik, kome je garantovana anonimnost da slobodno govori.

Demanti je usledio nakon što su evropski trgovci energijom i kompanije za fosilna goriva oglasile uzbunu zbog razgovora da bi se Brisel mogao vratiti na vanredne mere cene gasa. U utorak je 11 industrijskih grupa – uključujući Energy Traders Europe, Eurogas i Međunarodnu asocijaciju proizvođača nafte i gasa – poslalo pismo šefici Komisije Ursuli von der Lejen izražavajući svoju "jaku zabrinutost" oko tog poteza.

Pad proizvodnje vetra u EU povećava cene struje i upotrebu fosilnih goriva

LONDON - Pad proizvodnje obnovljive energije širom Evropske unije doprineo je rastu cena električne energije, kao i povećanom oslanjanju na ugalj i prirodni gas, piše 14. februara dnevnik **SAN**.

Zima je tipično doba kada Evropa doživljava sezonski vrhunac proizvodnje energije vetra, dok solarna energija u to vreme dostiže svoj sezonski najniži period. Međutim, uporni uslovi slabog vetra doveli su do smanjenja proizvodnje vetroelektrana a preko 20% u nekim zemljama.

Ova smanjena proizvodnja dovela je do veće potražnje za fosilnim gorivima, gurajući evropske cene prirodnog gasa na najviši nivo u poslednje dve godine. Cene uglja su takođe porasle za oko 12% od sredine 2024. godine

Equinor: EU potrebno 350 dodatnih LNG tereta da popuni rezerve

OSLO - Evropskoj uniji će možda trebati čak 350 dodatnih tereta tečnog prirodnog gasa (LNG) ove godine, rekao je 11. februara za **Bloomberg News** Helge Hogan, šef trgovine gasom i električnom energijom u norveškom državnom naftno-gasnom kolosu Equinoru.

U najgorem slučaju, evropske rezerve gasa mogle bi biti pune samo 30 posto do kraja zime, rekao je Hogan, dodajući da će privlačenje tereta biti ključno za ponovno punjenje skladišta tokom leta, što bi moglo biti skupo i zahtevati regulatornu intervenciju.

Equinor je 2022. godine pretekao ruski Gasprom kao najveći evropski dobavljač prirodnog gasa. Norveška sada zadovoljava oko jednu trećinu potražnje kontinenta.

Nemački operater tuži regulatora zbog obaveze držanja elektrana na uglj u statusu rezerve

BERLIN - Nemačka kompanija Steag saopštila je da tuži državno regulatorno telo za energetiku zbog stavljanja u stanje pripravnosti svojih elektrana na uglj umesto da ih potpuno isključi, prenosi 12. februara **Blumberg**.

Tužba je usledila nakon što je Federalna mrežna agencija naredila Steagu iz Essena da zadrži jedinice u takozvanoj rezervi mreže za pokrivanje nestašica električne energije.

Komunalno preduzeće je prošle godine uložilo žalbu protiv agencije, rekavši da su stanice neprofitabilne jer ne mogu učestvovati na dnevnom tržištu električne energije.

DOSIJE: Raznolika slika potrošnje i upotrebe energije u Evropi

TRST - Evropa ima za cilj da dobije 42,5% svoje energije iz obnovljivih izvora do 2030. godine, ali je još dug put do toga, analizira 13. februara analitička i medijska kuća **OBCT**, specijalizovana za regione jugoistočne i istočne Evrope.

Kako bi se uhvatila u koštac s dugim putem do ekološke tranzicije, EU je odlučila stati na akcelerator, barem na papiru.

Do 2030. godine, države članice bi trebale da dobijaju najmanje 42,5% svoje energije iz obnovljivih izvora, u nizu faza ka dekarbonizaciji koja bi do 2050. trebalo da dovede do klimatske neutralnosti. Danas je, međutim, u većini zemalja situacija veoma drugačija. Među najčešće korištenim izvorima, primat i dalje čvrsto drži nafta, dok obnovljivi izvori dostižu promenjive postotke na celom kontinentu, ali nikada ne prelaze 28% ukupne potražnje.

Potražnja za energijom među evropskim zemljama

Poznavanje trenutnog energetskeg pejzaža pruža ključni kontekst za potencijalnu transformaciju na putu ka obnovljivim izvorima energije. Da bi to istražio, OBCT je analizirao podatke dostupne iz različitih zvaničnih izvora kako bi napravio detaljnu sliku energetske situacije u Evropi, sa posebnim fokusom na teritorijalne disparitete i potencijal za razvoj obnovljive energije.

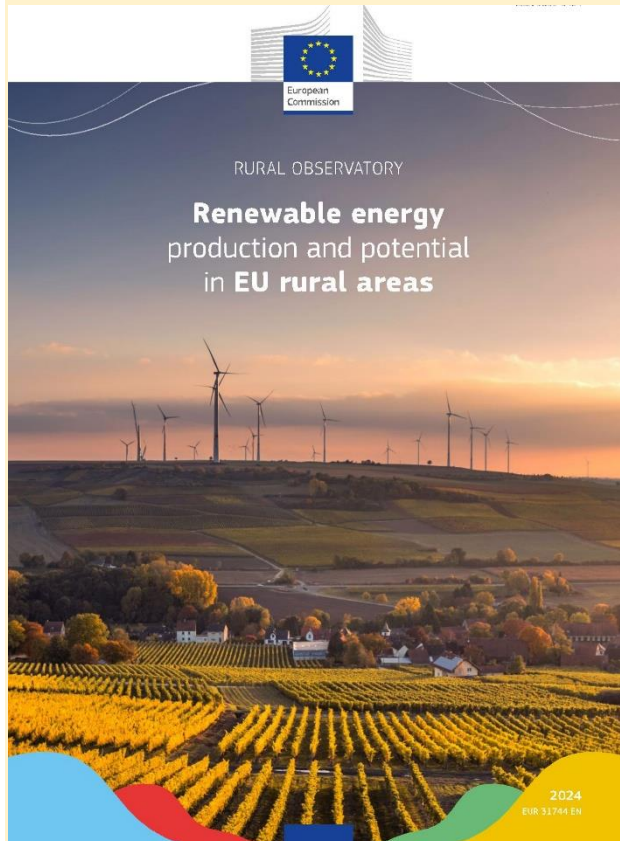
Nedavna [studija](#) Zajedničkog istraživačkog centra (JRC) Evropske komisije pokušala je proceniti potražnju za energijom i kako je upotrebljena u 2019. (poslednja godina dostupna s pouzdanim podacima).

Ne iznenađuje da su, u apsolutnom smislu, zemlje sa najvećom potražnjom za energijom najveće i industrijski najrazvijenije: prva je Nemačka, sa nešto više od 504.000 ktoe (kilotona ekvivalenta nafte), a slede Francuska sa 375.000, Italija (314.000) i Španija (243.000).*

Sektori upotrebe

Ako pogledamo sektore u kojima se energija koristi, podaci se čine ujednačenijim. U svim evropskim zemljama, sa izuzetkom Luksemburga, preovlađuju procesi transformacije, odnosno oni koji energiju dobijenu iz drugih izvora, posebno fosilnih goriva, pretvaraju u električnu energiju. U mnogim zemljama (pre svega Grčka sa 72%), sam ovaj sektor

premašuje 50% ukupne potražnje. Slede, s različitim učestalošću, sektor industrijske proizvodnje, transportni sektor i kategorija „druge upotrebe“ – koja uključuje energiju koju troše javne i komercijalne usluge, poljoprivreda, domaći korisnici i generalno građani. Zatim tu su i ne-energetske upotrebe, koje uključuju petrohemijske proizvode, bitumen, boje i tako dalje.

Posmatrajući ukupnu potražnju za energijom po evropskim regijama, primećuje se da je potražnja po stanovniku veoma varijabilna, sa vrhovima u hladnoj Skandinaviji i Holandiji, ali i u drugim područjima gde prevladavaju energetske intenzivni privredni sektori.

Izvori energije

Što se tiče preovlađujućih izvora energije u zemljama EU, nije iznenađujuće da nafta gotovo uvek prevladava, osim nekih specifičnosti vezanih za energetske potražnje malih zemalja kao što su Estonija ili Malta, koje imaju energetske miks koji se

razlikuje od norme drugih zemalja. Obnovljivi izvori energije variraju od 4% u Belgiji do 28% u Letoniji, pri čemu nijedna zemlja nije uspjela da se približi ciljanim 42,5%.

Studija JRC-a pokazuje koja vrsta izvora energije je imala najveću potražnju u odnosu na druge u EU sa detaljima od jednog kvadratnog kilometra. U ovom slučaju, slika postaje mnogo raznovrsnija. Ako na nacionalnom nivou fosilna goriva gotovo uvek preovlađuju – uz jasnu prevagu nafte u Španiji i Irskoj i odlučujući doprinos gasa u mnogim centralnim zemljama, unutar zemalja slika postaje mnogo složenija. Na velikom delu površine zemalja poput Austrije, Slovenije i Hrvatske dominiraju obnovljivi izvori. Upadljiv je slučaj Poljske, koja ima veliku potražnju za fosilnim gorivima u urbanim i industrijskim centrima, ali vidi da obnovljivi izvori prevladavaju izvan njih. U skandinavskim zemljama, s druge strane, postoji jaka komponenta energije koja se dobija iz toplote, kao što je geotermalna. Dok je, s jedne strane, slika Evrope kao celine još uvek usko vezana za fosilna goriva, s druge strane može se nazreti složena, raznovrsnija stvarnost. U velikim područjima udaljenim od velikih urbanih centara i industrijski razvijenih područja, potražnja za energijom je izrazito niska. U mnogim od ovih slabo naseljenih područja postoje idealni uslovi za proizvodnju mnogo više obnovljive energije, dovoljno ne samo da zadovolji potrebe na lokalnom nivou, već i za prodaju značajnih količina energetske najintenzivnijim područjima.

Međutim, da bi se iskoristio ovaj potencijal i tako transformisao postojeći sistem u održiv i efikasan model, u skladu sa ambicioznim evropskim klimatskim ciljevima, potrebna je koordinirana akcija između vlada, industrije i građana.